

Zákony pro lidi.cz

Zákon č. 243/1992 Sb.

Zákon České národní rady, kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb.

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-243>

Částka	49/1992
Platnost od	29.05.1992
Účinnost od	29.05.1992

Aktuální znění 01.01.2013

243

ZÁKON

České národní rady

ze dne 15. dubna 1992,

kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb.

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

§ 1

Účelem zákona je zmírnění následků některých dalších majetkových křivd vzniklých v důsledku platnosti nebo zvláštního použití některých právních předpisů nebo na základě jiných důvodů na území České republiky a stanovení působnosti orgánů České republiky při provádění některých ustanovení zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb.

ČÁST PRVNÍ

§ 2

(1) Oprávněnou osobou je státní občan České a Slovenské Federativní Republiky, který ztratil majetek podle dekretů prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, nebo dekretu prezidenta republiky č. 108/1945 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy, neprovinil se proti československému státu a nabyt zpět občanství podle zákona č. 245/1948 Sb., o státním občanství osob maďarské národnosti, zákona č. 194/1949 Sb., o nabývání a pozbývání československého státního občanství, nebo zákona č. 34/1953 Sb., jímž některé osoby nabývají československého státního občanství, pokud se tak nestalo již ústavním dekretem prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské, a jehož majetek v rozsahu určeném zvláštním předpisem²⁾ přešel na stát.

(2) Oprávněnou osobou je dále státní občan České republiky, který pozbyl majetek v rozsahu určeném zvláštním předpisem²⁾ v období od 29. září 1938 do 8. května 1945 a vznikly mu majetkové

nároky podle dekretu prezidenta republiky č. 5/1945 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů, nebo podle zákona č. 128/1946 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a jiných zásahů do majetku vzcházejících, avšak tento majetek nebyl oprávněné osobě vrácen, ani nebyla podle těchto předpisů odškodněna, ač podle nich odškodněna měla být, ani nebyla odškodněna podle mezinárodních smluv uzavřených mezi Československou republikou a jinými státy po druhé světové válce.

(3) Zemřela-li osoba, uvedená v odstavci 1 nebo 2 před uplynutím lhůty, uvedené v § 11a, nebo byla-li před uplynutím této lhůty prohlášena za mrtvou, jsou oprávněnými osobami, pokud jsou státními občany České a Slovenské Federativní Republiky,¹⁾ fyzické osoby v tomto pořadí:

- a) dědic ze závěti, jež byla předložena při dědickém řízení, který nabyl celé dědictví,
- b) dědic ze závěti, který nabyl vlastnictví, avšak pouze v míře odpovídající jeho dědickému podílu. To neplatí, jestliže dědici podle závěti připadly jen jednotlivé věci nebo práva. Byl-li dědic závětí ustanoven jen k určité části nemovitosti, na kterou se vztahuje povinnost vydání, je oprávněn pouze k této části nemovitosti,
- c) děti a manžel osoby uvedené v odstavci 1, všichni rovným dílem. Zemřelo-li dítě před uplynutím lhůty uvedené v § 11a, jsou na jeho místě oprávněnými osobami jeho děti, a zemřelo-li některé z nich, jeho děti,
- d) rodiče osoby uvedené v odstavci 1,
- e) sourozenci osoby uvedené v odstavci 1 a zemřel-li některý z nich, jsou na jeho místě oprávněnými jeho děti.

(4) Oprávněná osoba podle odstavce 1 může uplatnit nárok na vydání nemovitosti, jestliže k 31. lednu 1996 je občanem České republiky, kterým se stala podle zákona č. 245/1948 Sb., zákona č. 194/1949 Sb. nebo zákona č. 34/1953 Sb., pokud se tak nestalo již ústavním dekretem prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., a která do 1. ledna 1990 takto nabyté občanství nepozbyla.

§ 3

(1) Oprávněným osobám se vydají nemovitosti, které přešly na stát nebo jinou právnickou osobu za podmínek uvedených v § 2 odst. 1 a 2.

(2) Postup při uplatňování nároku je stanoven zvláštním předpisem.³⁾

§ 4

Povinnými osobami jsou stát nebo právnické osoby určené zvláštním předpisem.⁴⁾ Povinnými osobami však nejsou podniky se zahraniční majetkovou účastí a obchodní společnosti, jejichž společníky nebo účastníky jsou výhradně fyzické osoby, které nabyly nemovitost v období od 24. června 1991 do 27. února 1992.

§ 5

(1) Dojde-li k souběhu nároků oprávněných osob podle zvláštního předpisu⁵⁾ a oprávněných osob podle § 2 tohoto zákona, náleží právo na vydání nemovitosti té z nich, která svého vlastnictví pozbyla v důsledku jednostranného aktu státu. Pokud tímto způsobem pozbylo svého vlastnictví postupně více oprávněných osob, náleží toto právo té z nich, která vlastnictví pozbyla dříve, pokud se nedohodnou jinak.

(2) Ustanovení odstavce 1 se neužije, uplatnila-li před účinností tohoto zákona právo na vydání nemovitosti osoba oprávněná podle zvláštního předpisu;⁵⁾ právo na vydání nemovitosti náleží v takovém případě této osobě.

§ 6

(1) Věc nelze vydat,

- a) byla-li již vydána podle zvláštního zákona,
- b) byl-li ke dni účinnosti tohoto zákona ohledně ní schválen privatizační projekt,
- c) bylo-li ke dni účinnosti zákona vydáno rozhodnutí o její privatizaci,
- d) byl-li na její vydání uplatněn nárok na vydání do právní moci rozhodnutí o tomto nároku.

(2) Oprávněná osoba má nárok na náhradu, která se poskytne podle zvláštního právního předpisu.^{5a)} Náhrady za nemovitosti, které nelze vydat, a postup při uplatňování náhrad stanoví zvláštní právní předpis.⁵⁾

ČÁST DRUHÁ

§ 7

Smlouvy o darování nemovitostí uzavřené v době od 25. února 1948 do 1. ledna 1990, kterými fyzická osoba darovala nemovitosti státu nebo jiné právnické osobě, jsou považovány za akty učiněné v tísní, pokud se tyto nemovitosti nacházely v prostorech užívaných německými armádami jako vojenské střelnice.

§ 8

V případě pochybnosti zda jde o území bývalé vojenské střelnice podle § 7 rozhodne na návrh ministerstvo zemědělství České republiky ve správním řízení.

ČÁST TŘETÍ

§ 9

(1) V případech, kdy nelze jednoznačně určit, která právnická osoba je povinnou osobou k poskytnutí náhrady za vnesený nebo odňatý živý a mrtvý inventář,⁶⁾ jakož i zásob⁶⁾ rozhodne ministerstvo zemědělství České republiky ve správním řízení, která z nástupnických organizací je povinnou osobou.

(2) Nelze-li právního nástupce určit podle odstavce 1, rozhodne ministerstvo zemědělství České republiky ve správním řízení, že k poskytnutí náhrady za vnesený nebo odňatý živý a mrtvý inventář, jakož i zásob, je povinna právnická osoba, která užívala pozemky oprávněné osoby ke dni účinnosti zákona o půdě.⁵⁾

ČÁST ČTVRTÁ

§ 10

Působnost orgánů České republiky

(1) Ministerstvo zemědělství České republiky je příslušné k:

- a) přijetí nedoplatku přidělové ceny, za kterou oprávněná osoba nemovitost původně získala, kupní ceny nebo náhrady, která byla oprávněné osobě státem nebo jinou právnickou osobou při převodu nemovitosti vyplacena, náhrady za vypořádání pohledávek peněžních ústavů,⁷⁾
- b) poskytnutí finanční náhrady,⁸⁾
- c) proplacení hodnoty živého a mrtvého inventáře a zásob,⁶⁾
- d) vrácení kupní ceny,⁹⁾
- e) vrácení kupní ceny a k úhradě nákladů účelně vynaložených na nemovitost,¹⁰⁾
- f) přijetí náhrady za účelně vynaložené náklady⁹⁾ vůči původnímu vlastníkovi, jemuž byla

nemovitost vydána podle zvláštního předpisu,⁵⁾

g) vypořádání finančních náhrad mezi státem a zemědělskými družstvy,¹¹⁾

h) přijetí náhrady, náležející státu, ve výši, o kterou cena stavby přesáhne nevypořádané nároky oprávněné osoby¹⁶⁾,

i) poskytnutí náhrady hodnoty trvalých porostů.¹⁴⁾

(2) K úhradě nezbytných nákladů spojených s oceněním věcí¹⁵⁾ jsou příslušné pozemkové úřady.

§ 11a

(1) Osoba, která splňovala podmínky oprávněné osoby k 29. květnu 1992, mohla nároky podle tohoto zákona uplatnit do 31. prosince 1992. Neuplatněním práva v této lhůtě její právo zaniklo.

(2) Oprávněná osoba, která nebyla trvale žijící na území České republiky k 31. prosinci 1992 a tedy nebyla k tomuto dni oprávněnou osobou, může uplatnit nároky podle tohoto zákona do 15. července 1996. Neuplatněním práva v této lhůtě právo zanikne.

(3) Osoba oprávněná podle § 2 odst. 2 může uplatnit právo na vydání nemovitosti podle tohoto zákona nejpozději do 30. června 2001.

§ 12

Nároky osob oprávněných podle tohoto zákona upravuje zvláštní předpis,⁵⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

§ 13

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Burešová v. r.

Pithart v. r.

Poznámky pod čarou

1) § 7 odst. 2 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb.

Zákon č. 135/1982 Sb., o evidenci pobytu občanů.

2) § 1 odst. 1 písm. a), b) a c) zákona č. 229/1991 Sb.

3) § 9 zákona č. 229/1991 Sb.

4) § 5 zákona č. 229/1991 Sb.

5) Zákon č. 229/1991 Sb.

5a) § 18a odst. 2 zákona č. 229/1991 Sb., ve znění zákona č. 183/1993 Sb.

6) § 20 zákona č. 229/1991 Sb.

7) § 6 odst. 3 a 4 zákona č. 229/1991 Sb.

8) § 14 odst. 6 zákona č. 229/1991 Sb.

- 9) § 6 odst. 6 zákona č. 229/1991 Sb.
- 10) § 8 odst. 2 první věta zákona č. 229/1991 Sb.
- 11) § 3 zákona č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech.
- 12) § 21a zákona č. 229/1991 Sb.
- 13) § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb.
- 14) § 24 odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb.
- 15) § 21a odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb.
- 16) § 11 odst. 7 zákona č. 229/1991 Sb.

Souvislosti

Je dotčen nálezem Ústavního soudu

[29/1996 Sb.](#) Nález ÚS ČR o zrušení některých ust. č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě, a ust. č. 243/1992 Sb., kterým se upravuje č. 229/1991 Sb.

Je měněn

[503/2012 Sb.](#) Zákon o Státním pozemkovém úřadu

[178/2006 Sb.](#) Zákon, kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění zákona č. 444/2005 Sb., a některé další zákony

[320/2002 Sb.](#) Zákon o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů

[212/2000 Sb.](#) Zákon o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem

[30/1996 Sb.](#) Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě valstnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 243/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů

[29/1996 Sb.](#) Nález ÚS ČR o zrušení některých ust. č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě, a ust. č. 243/1992 Sb., kterým se upravuje č. 229/1991 Sb.

[441/1992 Sb.](#) Zákon České národní rady, kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 243/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb.

Je odkazován z

[185/2016 Sb.](#) Zákon, kterým se mění zákon č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

- 177/2013 Sb. Nález ÚS ČR o zrušení ust. č. 428/2012 Sb., zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi
- 503/2012 Sb. Zákon o Státním pozemkovém úřadu
- 149/2007 Sb. Nález ÚS ČR o odmítnutí návrhu na zrušení § 26 odst. 3 a zamítnutí návrhu na zrušení § 26 odst. 4 č. 449/2001 Sb., o myslivosti
- 531/2006 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- 178/2006 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění zákona č. 444/2005 Sb., a některé další zákony
- 13/2006 Sb. Sdělení ÚS ČR o přijetí stanoviska, že zákon č. 298/1990 Sb. je svojí povahou součástí restitučního zákonodárství
- 477/2005 Sb. Sdělení Ústavního soudu o přijetí stanoviska pléna Ústavního soudu ze dne 1. listopadu 2005 sp. zn. Pl. ÚS - st. 21/05 přijatého podle §23 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve věci žaloby o určení vlastnického práva ve vztahu k uplatnění práva podle restitučních předpisů
- 123/2004 Sb. Nařízení vlády, kterým se stanoví výčet některých dalších věcí určených k bezúplatnému převodu z vlastnictví České republiky do vlastnictví Federace židovských obcí v České republice nebo do vlastnictví židovských obcí v České republice za účelem zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem a postup při jejich převodu
- 366/2003 Sb. Úplné znění zákona o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby, jak vyplývá z pozdějších změn
- 184/2003 Sb. Nařízení vlády, kterým se stanoví další výčet věcí určených k bezúplatnému převodu z vlastnictví České republiky do vlastnictví Federace židovských obcí v České republice nebo do vlastnictví židovských obcí v České republice za účelem zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem a postup při jejich převodu
- 433/2002 Sb. Vyhláška o podrobnějších pravidlech pro plnění povinností Pozemkovým fondem ČR
- 320/2002 Sb. Zákon o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů
- 227/2002 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 212/2000 Sb., o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem a o změně zákona č. 243/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- 152/2002 Sb. Nařízení vlády, kterým se stanoví výčet věcí určených k bezúplatnému převodu z vlastnictví České republiky do vlastnictví Federace židovských obcí v České republice nebo do vlastnictví židovských obcí v České republice za účelem zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem a postup při jejich převodu
- 335/2001 Sb. Nařízení vlády, kterým se stanoví výčet věcí určených k bezúplatnému převodu z vlastnictví České republiky do vlastnictví židovských obcí v České republice za účelem zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem a postup při jejich převodu

- 212/2000 Sb. Zákon o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem
- 234/1999 Sb. Nález ÚS ČR o zamítnutí návrhu na zrušení § 13 odst. 2 věty první a § 13 odst. 5 č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě
- 95/1999 Sb. Zákon o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby
- 79/1998 Sb. Nález ÚS ČR o zamítnutí návrhu na zrušení ust. v § 4 odst. 1 č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě
- 121/1996 Sb. Nález ÚS ČR o zamítnutí návrhu na zrušení § 2 odst. 1 č. 243/1992 Sb., kterým se upravuje č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě
- 30/1996 Sb. Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě valstnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 243/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- 29/1996 Sb. Nález ÚS ČR o zrušení některých ust. č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě, a ust. č. 243/1992 Sb., kterým se upravuje č. 229/1991 Sb.
- 195/1993 Sb. Zákon o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (úplné znění, jak vyplývá z pozdějších změn a doplnění)
- 183/1993 Sb. Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 42/1992 Sb., zákona č. 93/1992 Sb. a zákona České národní rady č. 39/1993 Sb.
- 39/1993 Sb. Zákon České národní rady o pokutách a kaucích za nedodržování zákonů upravujících transformaci zemědělských družstev a nápravu majetkových křivd v oblasti vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku
- 504/1992 Sb. Nařízení vlády České republiky o výši náhrady v hotovosti poskytované podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb.
- 441/1992 Sb. Zákon České národní rady, kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 243/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb.
- 229/1991 Sb. Zákon o půdě a jiném zemědělském majetku

Odkazuje na

- 42/1992 Sb. Zákon o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech
- 229/1991 Sb. Zákon o půdě a jiném zemědělském majetku
- 135/1982 Sb. Zákon o hlášení a evidenci pobytu občanů
- 34/1953 Sb. Zákon, jímž některé osoby nabývají československého státního občanství
- 194/1949 Sb. Zákon o nabývání a pozbývání občanství
- 245/1948 Sb. Zákon o štátnom občianstve osôb maďarskej národnosti
- 128/1946 Sb. Zákon o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o nárocích z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vzcházejících

108/1945 Sb.	Dekret presidenta republiky o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy
33/1945 Sb.	Ústavní dekret presidenta republiky o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské
12/1945 Sb.	Dekret presidenta republiky o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa
5/1945 Sb.	Dekret presidenta republiky o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů

Verze

č.	Znění od - do	Novely	Poznámka
8.	01.01.2013	503/2012 Sb.	Aktuální znění (exportováno 05.02.2019 10:13)
7.	05.05.2006 - 31.12.2012	178/2006 Sb.	
6.	01.01.2003 - 04.05.2006	320/2002 Sb.	
5.	01.09.2000 - 31.12.2002	212/2000 Sb.	
4.	21.07.2000 - 31.08.2000	212/2000 Sb.	
3.	09.02.1996 - 20.07.2000	29/1996 Sb. , 30/1996 Sb.	
2.	18.09.1992 - 08.02.1996	441/1992 Sb.	
1.	29.05.1992 - 17.09.1992		
0.	29.05.1992		Vyhlášené znění